

POSTANOWIENIE

16 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 16 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P.S

z udziałem J.S. i A.S.

o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po B.S.,

na skutek skargi kasacyjnej P.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu

z 26 kwietnia 2024 r., II Ca 981/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od P.S. na rzecz J.S. 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu z 26 kwietnia 2024 r. wnioskodawca P.S. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ opinia biegłej stanowiąca podstawę orzekania sądów obu instancji jest

opinią lakoniczną, wewnętrznie sprzeczną i nie koresponduje z innym dowodami w sprawie a zwłaszcza z zeznaniami świadków.

Podniósł, że biegła wskazała, że postęp procesu otępiennego u spadkodawcy był zaawansowany na poziomie otępienia umiarkowanego co nie wpływało w sposób przesądzający na zdolność do czynności prawnych, natomiast we wnioskach końcowych biegła przesądziła, że spadkodawca był w stanie wyłączającym świadome podejmowanie decyzji w dniu 21 września 2018 r.

Wskazywał, że ze względu na nieustosunkowanie się przez biegłą do zarzutów stawianych opinii wnioskodawca na etapie postępowania w pierwszej instancji wnosił o dodatkową opinię innego biegłego. Sąd Rejonowy wniosek ten oddalił, Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutów pełnomocnika wnioskodawcy w przedmiocie oddalenia wniosku o opinie innego biegłego i uznał przeprowadzoną opinię za wystarczającą.

Uczestnik w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście podnieść trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie

częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, i z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecnictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Ponadto uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wadliwe nie zawiera bowiem – co jest niezbędne – wskazania przepisów prawa, których naruszenie mogłoby wskazywać na oczywistą zasadność skargi wnioskodawcy.

Bez znaczenia jest przy tym, że skarżący w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie określonych regulacji prawa procesowego i materialnego. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

Argumentacja skarżącego zmierza w istocie do podważenia ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie dotyczących stanu zdrowia spadkodawcy w chwili testowania, co miało decydujące znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Zgodnie natomiast z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z unormowaniem tym koresponduje art. 398³ § 3 k.p.c., stosownie

do którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W konsekwencji, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać taką argumentację, która wspierałaby tezę o rażącym naruszeniu prawa - co umożliwiłoby uznanie skargi za oczywiście uzasadnioną, ale w ustalonym przez sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

Jak zostało to już wyjaśnione ograniczenia kognicji Sądu Najwyższego sprawiają, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania (podobnie jak o uznaniu jej zasadności) nie mogą przesądzać zarzuty, których istota - niezależnie od ujęcia jako zarzutu naruszenia prawa procesowego lub materialnego - sprowadza się do kwestionowania czy też polemizowania z ustaleniami faktycznymi będącymi podstawą dla wydania przez sąd drugiej instancji zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 26 września 2023 r., I CSK 4541/22).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że o liczbie biegłych powołanych do przygotowania opinii, a także o potrzebie zasięgnięcia opinii innego (kolejnego) biegłego rozstrzyga sąd. Co do zasady zatem, jeżeli opinia biegłego nie jest wystarczająca do przekonania sądu o prawdziwości twierdzenia o faktach, sąd rozstrzyga zgodnie z regułami rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.), sama zaś okoliczność, że opinia jest niekorzystna dla strony, nie jest podstawą powołania kolejnego biegłego (zob. postanowienie SN z 6 grudnia 2024 r., I CSK 1945/23).

Brak akceptacji wydanej przez biegłego opinii przez stronę nie uzasadnia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli przeprowadzona już opinia nie budzi zastrzeżeń sądu i nie ma merytorycznych podstaw do jej podważenia (zob. np. wyroki SN: z 6 września 2024 r., II CSKP 1749/22, i z 9 lipca 2025 r., II CSKP 470/23).

Kontrola Sądu Najwyższego w powyższym przedmiocie byłaby możliwa jedynie wyjątkowo w razie naruszenia zasad legalności przeprowadzania dowodów, co miałoby miejsce np., gdyby przy ocenie kwestii wymagających wiadomości specjalnych w miejsce opinii biegłego sąd wprowadził własną ocenę, albo też, gdyby sąd posłużył się innymi niż opinia biegłego środkami dowodowymi

dla wykazania takich kwestii (zob. np. wyrok SN z 13 maja 2021 r., V CSKP 101/21, i cytowane tam orzecznictwo). W badanej sprawie taka sytuacja nie miała jednak miejsca.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 zw. z art. 99 i 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[SOP]